

Suvestinė redakcija nuo 2021-07-22

Įsakymas paskelbtas: TAR 2021-06-16, i. k. 2021-13707

**LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LAIVŲ, KURIEMS REIKIA PAGALBOS, PRIĖMIMO Į PRIEGLOBSČIO VIETAS
PLANO PATVIRTINIMO**

2021 m. birželio 16 d. Nr. 2BE-170
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. lapkričio 5 d. įsakymo Nr. 3-655 „Dėl laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietas“ 2 punktu:

1. Tvirtinu laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietas planą (pridedama).

2. Pripažįstu netekusiu galios Lietuvos saugios laivybos administracijos direktoriaus 2011 m. birželio 30 d. įsakymą Nr. V-133 „Dėl laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietas plano patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

3. Informuoju, kad šis įsakymas nustatyta tvarka skelbiamas Teisės aktų registre ir Lietuvos transporto saugos administracijos interneto svetainėje.

Administracijos direktorius

Genius Lukošius

SUDERINTA:

Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos
ministerijos Klaipėdos valdybos 2021-06-02
raštu Nr. (13.10)-AD5-10240

Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Jūrų
gelbėjimo koordinavimo centro 2021-06-11
raštu Nr. 8IS-7

PATVIRTINTA

Lietuvos transporto saugos administracijos
direktorius 2021 m. birželio 16 d.
įsakymu Nr. 2BE-170

LAIVŲ, KURIEMS REIKIA PAGALBOS, PRIĖMIMO Į PRIEGLOBSČIO VIETAS PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietas planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Tarptautinės jūrų organizacijos (toliau – IMO) rezoliucijomis A.949(23) „Gairės dėl prieglobsčio vietų laivams, kuriems reikia pagalbos“ ir A.950(23) „Pagalbos jūroje tarnybos (MAS)“, Helsinkio Komisijos rekomendacija 31E/5 „Bendras Baltijos jūros rajono prieglobsčio vietų planas“.

2. Plano paskirtis – suderinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. 3-655 „Dėl laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietas“ (toliau – įsakymas) paskirtų kompetentingų institucijų (toliau – kompetentingos institucijos) veiksmus tais atvejais, kai reikia priimti sprendimus dėl laivų, kuriems taikomas Planas, priėmimo į įsakyme nustatytas vietas, skirtas priimti laivus, kuriems reikia pagalbos, t. y. laivus, esančius tokioje situacijoje, kai nesuteikus pagalbos jiems gali grėsti žūtis, kilti pavojus laivybai ar jūros aplinkai, išskyrus Plano 7 punkte nurodytas situacijas, (toliau – prieglobsčio vietos), siekiant pašalinti ar kiek įmanoma sumažinti grėsmę žmonių gyvybei, saugiai laivybai ar išvengti žalingo poveikio aplinkai.

3. Planas taikomas, kai reikia pagalbos ir prieglobsčio prašo paieškos ir gelbėjimo rajone esantys laivai. Planas netaikomas užsienio valstybių karo laivams.

4. Planas taip pat taikomas ir ne paieškos ir gelbėjimo rajone esantiems laivams, jeigu, kompetentingų institucijų nuomone, Lietuvoje esančios prieglobsčio vietos suteikimas yra vienintelė galimybė laivui ar jo įgulai išvengti pavojaus.

5. Plane vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatyme, Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatyme, Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme ir Lietuvos Respublikos Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatyme.

6. Pagal Plano nuostatas vertinant esamą situaciją ir priimant sprendimus dėl prieglobsčio vietos suteikimo laivui, kompetentingos institucijos visais atvejais privalo atsižvelgti į galimą pavojų žmogaus gyvybei, o ypač:

6.1. kai laivas kelia pavojų aplinkiniams (esant gaisro, sprogimo ar ypatingos taršos pavojui), reikia atkreipti dėmesį į galimą pavojų gelbėjančio laivo įgulos narių, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto darbuotojų ar net Klaipėdos, Palangos, Neringos miestų ir Klaipėdos rajono gyventojų gyvybei;

6.2. kai laive yra savanoriškai likę laivo kapitonas ar kiti laivo įgulos nariai, ar laivą gelbėti atvykę asmenys (pvz., įvairūs ekspertai ar gelbėtojai), reikia atkreipti dėmesį į galimą pavojų jų gyvybei.

7. Planas netaikomas esant situacijoms, kai reikia gelbėti laive esančius asmenis. Tokiais atvejais turi būti vadovujamasi Žmonių paieškos ir gelbėjimo darbų paieškos ir gelbėjimo rajone planu, patvirtintu Lietuvos kariuomenės vado 2009 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. V-945 „Dėl Žmonių paieškos ir gelbėjimo darbų paieškos ir gelbėjimo rajone plano patvirtinimo“.

8. Jei susiklosčiusi situacija atitinka ekstremaliųjų įvykių kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“, turi būti vadovujamasi Valstybiniu ekstremaliųjų situacijų valdymo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1503 „Dėl Valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“.

9. Lietuvos Respublikos jūros rajono taršos atveju Planas taikomas tiek, kiek netrukdo Teršimo incidentų likvidavimo jūros rajone darbų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. V-1044/D1-673/1V-596 „Dėl Teršimo incidentų likvidavimo jūros rajone darbų plano patvirtinimo“, vykdymui.

II SKYRIUS

PRIEGLOBSČIO VIETOS PRAŠANČIO LAIVO KAPITONO VEIKSMAI

10. Laivo, kuriam reikia pagalbos, kapitonas, prieš kreipdamasis dėl prieglobsčio vietos suteikimo, kartu su laivo valdytoju ar turto gelbėtoju (kai reikia) turi būti įvertinę galimas nelaimės pasekmes šiose hipotetinėse situacijose:

- 10.1. laivas lieka toje pačioje pozicijoje;
- 10.2. laivas tęsia savo planuotą reisą;
- 10.3. laivas pasiekia prieglobsčio vietą;
- 10.4. laivas išplukdomas (naudojant buksyrą ar be jo) tolyn nuo kranto.

11. Laivo, kuriam reikia pagalbos, kapitonas prašymą suteikti prieglobsčio vietą (Plano 1 priedas) pateikia Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Jūrų gelbėjimo koordinavimo centrui (toliau – Centras), kurio aktualūs kontaktiniai duomenys skelbiami Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) interneto svetainės (www.ltsa.lrv.lt) rubrikoje „Vandens transportas – Jūrų transportas“. Jeigu laivo kapitonui nežinomi Centro kontaktiniai duomenys ar toks prašymas gali būti pateiktas greičiau kitai institucijai, laivo kapitonas gali pateikti prašymą per bet kurią kitą įstaigą ar organizaciją. Tokiu atveju Centras pats susisieks su laivo kapitonu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

12. Kartu su prašymu suteikti prieglobsčio vietą laivo kapitonas pateikia šią informaciją:

- 12.1. laivo pavadinimą, vėliavą, IMO suteiktą laivo identifikavimo numerį, laivo tipą ir matmenis, krovinio tipą ir kiekį, laivo faktinę grimzlę;
- 12.2. laivo agento Lietuvoje duomenis;
- 12.3. laivo savininko (laivybos bendrovės) duomenis;
- 12.4. laivo draudimo bendrovės duomenis, įskaitant P&I klubą;
- 12.5. tikslią laivo padėtį, greitį ir kursą;
- 12.6. aplinkos sąlygas;
- 12.7. kuro kiekį ir tipą laivo bunkeryje;
- 12.8. vežamų pavojingųjų ar taršių krovinių kiekį ir tipą;
- 12.9. prašymo priežastis ir kokios pagalbos reikia;
- 12.10. informaciją apie laivo ir jo pagrindinių mechanizmų būklę;
- 12.11. galimus pavojus žmonėms, aplinkai, kroviniui;
- 12.12. kokių veiksmų jau imtasi (pvz., susisieks su turto gelbėtojais);
- 12.13. žmonių skaičių laive;
- 12.14. kontaktinius duomenis ryšiui su laivu palaikyti.

13. Laivo kapitonas privalo teikti ir kitą Centro prašomą informaciją.

14. Prašymo suteikti prieglobsčio vietą pateikimas neatleidžia laivo kapitoną nuo prievolės rūpintis laivu, kroviniu ir žmonėmis laive ar prievolės pačiam imtis veiksmų susidariusiai padėčiai stabilizuoti, pavyzdžiui, laivo vilkimo ar laivo gelbėjimo sutarčių sudarymo.

III SKYRIUS

SPRENDIMO DĖL PRIEGLOBSČIO VIETOS SUTEIKIMO PRIĖMIMAS

15. Centras, gavęs laivo kapitoną prašymą suteikti prieglobsčio vietą, nedelsdamas informuoja Administraciją (t. y. informuojamas Nacionalinės laivų eismo stebėsenos informacinės sistemos (toliau – NLESIS) operatorius, kuris informuoja Administracijos direktorių ar jo įgaliotą

asmenį), Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybą (toliau – AAD) ir Klaipėdos valstybinio jūrų uosto (toliau – uostas) kapitoną. Kompetentingų institucijų atstovų aktualūs kontaktiniai duomenys skelbiami Administracijos interneto svetainės (www.ltsa.lrv.lt) rubrikoje „Vandens transportas – Jūrų transportas“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

16. Pirminį operatyvų situacijos įvertinimą ir rizikos laivo padėčiai, laivybai, žmonių gyvybei ar aplinkai laipsnio nustatymą dėl laivo priėmimo į prieglobsčio vietą atlieka Administracija kartu su Centru, uosto kapitonu ir AAD.

17. Administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, įvertinęs pirminę situaciją, kartu su Centro ir AAD atstovais, uosto kapitonu turi:

- 17.1. patarti laivo kapitonui atlikti pirminius laivo stabilizavimo veiksmus;
- 17.2. išanalizuoti laivo incidento veiksmius ir planuoti laivo priėmimą į prieglobsčio vietą;
- 17.3. jei reikia, organizuoti vertinimo grupės nuvykimą į laivą, siekiant nustatyti rizikos dydį.

18. Administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, įvertinęs turimą informaciją apie laivo būklę, Centro, AAD ir uosto kapitano siūlymus, priima sprendimą dėl laivo, kuriam reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietą. Jeigu laive vežamas pavojingas arba aplinką teršiantis kroviny, toks sprendimas priimamas jį suderinus su uosto kapitonu bei AAD atstovu.

19. Priimant sprendimą, turi būti atsižvelgiama į:

- 19.1. tai, ar laive vežami pavojingi kroviniai ir yra reali grėsmė, jog kils pavojus Klaipėdos, Palangos, Neringos miestų, Klaipėdos rajono gyventojams ar aplinkai;
- 19.2. tai, ar dėl to būtų ilgam sutrikdytas uosto darbas;
- 19.3. tai, ar laivui, atsižvelgiant į jo matmenis ir grimzlę, meteorologines sąlygas, matomumą, vėjo greitį ir kt., yra nustatyti apribojimai įplaukti į uostą.
- 19.4. galimybę priimti laivą, kuriam reikia pagalbos, atsižvelgiant į meteorologines sąlygas, laivo matmenis ir grimzlę;
- 19.5. grėsmę žmonių gyvybei, saugiai laivybai, jūrinei aplinkai, pakrantei ir su tuo susijusiems interesams, kuri kiltų atsisakius priimti laivą į prieglobsčio vietą;
- 19.6. informaciją apie Lietuvos jūros pakrantę, kuri pateikta Plano 2 priede;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

- 19.7. įtaką krovos operacijoms ir laivybai uoste, įskaitant potencialų akvatorijos užteršimą;
- 19.8. galimybę išsaugoti kiek įmanoma nepažeistą laivo korpusą ir krovinį;
- 19.9. turimus išteklius ir įrenginius, tinkamus pagalbai teikti, gelbėjimo darbams ir kovai su tarša;

19.10. kitas svarbias aplinkybes, išvardytas Plano 3 priede.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

20. Administracijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui priėmus sprendimą suteikti laivui prieglobsčio vietą (sprendimas balsu įrašomas į skaitmeninę duomenų laikmeną), informacija per Centrą nedelsiant pateikiama laivo kapitonui ir uosto kapitonui.

21. Uosto kapitonas, gavęs Administracijos sprendimą suteikti laivui prieglobsčio vietą uoste, organizuoja laivo įplaukimą į uostą ir jo pastatymą prie krantinės.

22. Jeigu Administracija, įvertinusi turimą informaciją apie laivo būklę, nusprendžia, jog nėra galimybės laivui suteikti prieglobsčio vietos, nurodo Centrai apie priimtą sprendimą nedelsiant informuoti laivo kapitoną ir kaimyninių valstybių, kurių interesams prieglobsčio vietos prašantis laivas gali turėti įtakos, gelbėjimo koordinavimo institucijas.

IV SKYRIUS

TARPTAUTINIS VEIKSMŲ KOORDINAVIMAS IR SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS

23. Kai prieglobsčio vieta negali būti suteikta, Administracija nurodo Centrai perduoti sprendimą prieglobsčio vietos prašančiam laivui ir kaimyninių valstybių gelbėjimo koordinavimo institucijoms bei siūlyti laivui kreiptis į kitas valstybes dėl prieglobsčio vietos suteikimo.

24. Kitų valstybių kompetentingų institucijų pateikti prašymai priimti jų jurisdikcijai priklausančiuose jūros rajonuose esantį prieglobsčio vietos prašantį laivą į Lietuvos teritorijoje esančią prieglobsčio vietą nagrinėjami laikantis Plano nuostatų.

V SKYRIUS FINANSINĖS GARANTIJOS IR ATSAKOMYBĖ

25. Prieglobsčio prašančio laivo savininkas (valdytojas), laivo agentas arba laivo kapitonas pateikia Administracijai draudimo dėl civilinės atsakomybės pažymėjimą ar pažymėjimus pagal tarptautinių konvencijų, kurių dalyvė yra Lietuvos Respublika, reikalavimus.

26. Draudimo pažymėjimo nebuvimas neatleidžia kompetentingų institucijų nuo padėties vertinimo ir sprendimo dėl prieglobsčio vietos suteikimo priėmimo ir nėra pakankama priežastis atsisakyti priimti laivą į prieglobsčio vietą.

27. Prieglobsčio paprašiusio ir jį gavusio laivo savininkas (valdytojas) apmoka išlaidas ir kompensuoja nuostolius, patirtus suteikiant prieglobstį laivui, įskaitant atitinkamus draudimo ir kitų finansinių garantijų reikalavimus.

28. Prieglobsčio paprašiusio ir jį gavusio laivo savininkas (valdytojas) uosto kapitonui pateikia garantijas, kad išlaidos ir nuostoliai, patirti suteikiant prieglobstį laivui, bus atlyginti.

29. Prašymo suteikti prieglobsčio vietą pateikimas neatleidžia laivo kapitono ar laivo savininko (valdytojo) nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus.

1 priedas. *Neteko galios nuo 2021-07-22*

Priedo naikinimas:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

2 priedas. *Neteko galios nuo 2021-07-22*

Priedo naikinimas:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

Laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo
į prieglobsčio vietas plano
1 priedas

(Prašymo suteikti prieglobsčio vietą forma)

REQUEST FOR PLACE OF REFUGE

Date	
From	
To	<i>[name of competent authority]</i>
Appraisal of the situation	<i>[the master should, where necessary with the assistance of the company and / or the salvor, identify the reasons for the ship's need of assistance. Refer to paragraph 1 of Appendix 2 of IMO Guidelines A.949(23)]</i>
Identification of hazards and assessment of associated risks	<i>[Having made the appraisal above the master, where necessary with the assistance of the company and / or the salvor, should estimate the consequences of the potential casualty, in the following hypothetical situations, taking into account both the casualty assessment factors in their possession and also the cargo and bunkers on board: if the ship remains in the same position; if the ship continues on its voyage; if the ship reaches a place of refuge; or if the ship is taken out to sea]</i>
Identification of the required actions	<i>[The master and / or the salvor should identify the assistance they require from the coastal State to overcome the inherent danger of the situation. Refer to paragraph 3 of Appendix 2 of IMO Guidelines A.949(23)]</i>
Supporting documentation	
Any other States / ports contacted to date	
Information from the State / port contacted	<i>[At the end of the assessment process the recipient competent authority should inform the requestor of its action (using this space in the request)]</i>

Priedo numeracijos pakeitimas:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

Laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo
į prieglobsčio vietas plano
2 priedas

INFORMACIJA APIE LIETUVOS JŪROS PAKRANTĘ IR DUOMENYS, KURIE PADĖTŲ ĮVERTINTI IR NEDELSIANT PRIIMTI SPRENDIMĄ DĖL PRIEGLOBSČIO VIETOS LAIVUI PARINKIMO, ĮSKAITANT APLINKOS, EKONOMINIŲ IR SOCIALINIŲ VEIKSNIŲ IR GAMTOS SĄLYGŲ APRAŠYMĄ

Priedo numeracijos pakeitimas:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

Baltijos jūros Lietuvos kranto zona užima 92 km. Iš jų 52 km tenka Kuršių nerijai, kuri priklauso Neringos nacionaliniam parkui. Ne mažiau reikšminga rekreacijai ir likusi žemyninė Baltijos jūros kranto dalis, kurioje yra Palangos, Girulių, Melnragės, Šventosios kurortiniai kompleksai bei Pajūrio regioninis parkas. Visa Lietuvos Baltijos jūros kranto atkarpa išsiskiria didele bioįvairove ir biologinių išteklių turtingumu. Čia praeina daugelio praeivių verslinių žuvų rūšių (lašių, sykų, stintų, žiobrių) migracijos trasos. Reikšmingos strimelių ir otų nerštavietės, svarbūs verslinių jūrinių ir gėlavandenių žuvų žvejybos rajonai. Jūros priekrantės gamtinė būklė priklauso ir nuo unikalių ir turtingų dugno gyvūnų zoocenozė, kurios yra ne tik žuvų „ganyklos“, bet ir gamtinis biofiltras, lemiantis biologinės savivalos procesus, vandens ir dugno kokybę. Lietuvos priekrantėje yra tarptautinės reikšmės paukščių žiemavietės, saugotinos pagal tarptautines Ramsaro (1971 m.) ir Bonos (1985 m.) konvencijas bei Europos Tarybos nutarimų reikalavimus. Sutinkama nemažai retų gyvūnų ir augalų rūšių, kurios įtrauktos į saugotinių rūšių sąrašą – Lietuvos raudonąją knygą.

Baltijos jūros kranto zona santykinai skirstoma į septynis pagrindinius rajonus. Žemiau pateiktos šių rajonų charakteristikos pagal jautrumo komponentus galimiems naftos išsiliejimams.

1-ojo kranto rajono LIETUVOS–RUSIJOS siena, NIDA–JUODKRANTĖ charakteristika

KRANTAS

Seklus-smėlingas, stabilus (tranzitinis) kranto tipas. Atkarpos ilgis – 34 km.

Krantą sudaro santykinai status (vid. tga – 0,050), 2,2–3,4 m aukščio ir 45–65 m pločio paplūdimys, bei 5,5–7,5 m aukščio ir 9–150 m pločio apsauginis kopagūbris (Apk). Paplūdimio paviršiniame sąnašų sluoksnyje vyrauja kvarcinis vidutingerūdis smėlis (Md-0,60).

Krantodarą lemia išilginiai migraciniai srautai, kurių atstojamoji nukreipta į šiaurę. Sutvirtinant prieškopius pagrindinis vaidmuo tenka žolinei augalijai. Nemažai yra ypač saugotinių, įtrauktų į Lietuvos raudonąją knygą augalų rūšių (pajūrinė zunda, pajūrinė širdažolė, laibastiebė viksva). Gausios ir endeminių augalų rūšių bendrijos (baltijinis putelis, baltijinė linažolė, baltijinė stoklė, sultingoji jūrmsiltė). Naftos išsiliejimo atveju ant augalų patekusi nafta pažeistų augalų bendrijas, o jų sunaikinimas suintensyvintų prieškopių ardymą.

Ši kranto zona yra Neringos nacionalinio parko ribose. Čia yra rekreaciniai-poilsiniai Nidos, Preilos, Pervalkos kurortai, kurių paplūdimiuose vasarą ilsisi tūkstančiai žmonių. Todėl šioje kranto zonoje didžiausias galimų naftos išsiliejimų pavojus (I rizikos laipsnis) būtų pavasario ir vasaros mėnesiais.

PAUKŠČIAI

Šiame rajone yra ypač jautrios naftos išsiliejimams tarptautinės reikšmės žiemojančių vandens paukščių būriavimosi vietos, kuriose ypač gausu paukščių žiemos mėnesiais. Todėl paplūdimio ir jūros akvatorijos užterštumas naftos produktais žiemos mėnesiais gali padaryti didelių nuostolių.

Laikiniai (III rizikos grupė) vandens paukščių pagausėja pavasarinės bei vasarinės jūrinių ančių migracijos laikotarpiais (balandžio–gegužės bei liepos–rugpjūčio mėnesiais).

ŽUVYS

Šioje akvatorijos dalyje nėra ypač svarbių žuvų nerštaviečių, nors pavasarį ir vasaros pradžioje vietomis vyksta strimelių, otų bei tobių nerštas. Jauniklių koncentracija nėra didelė, tačiau vasaros mėnesiais sugaunama II rizikos grupės upinių plekšnių, otų ir stintų jauniklių. Didžiausios veislinių praeivių žuvų koncentracijos būna gegužės mėnesį (strimelės) bei liepos–rugpjūčio mėnesiais (starkiai, karšiai). Galimas naftos išsiliejimų poveikis žuvims šioje atkarpoje būtų vidutinės ir nedidelės rizikos laipsnio.

BENTOSAS, NEKTOBENTOSAS (ŽUVŲ MITYBINĖ BAZĖ)

Tarp žuvų mitybinių organizmų vyrauja gamaridų, miridų ir moliuskų (*Macoma*) bendrijos, kurioms naftos teršalai didžiausią žalą padarytų pavasario ir vasaros mėnesiais, kada čia vyksta žuvų jauniklių (plekšnių, otų, stintų) maitinimasis.

2-ojo kranto rajono JUODKRANTĖ–ALKSNYNĖ charakteristika

KRANTAS

Stabilus su nežymia akumuliacija, sekus-smėlingas kranto tipas. Atkarpos ilgis – 10,5 km.

Krantą charakterizuoja status (vid. tgot – 0,086), platus – 50–70 m paplūdimys, 7–14 m aukščio ir 80–50 m pločio defliacinių darbų suskaldytas apsauginis kopagūbris (Apk). Paplūdimio paviršiniame sąnašų sluoksnyje vyrauja kvarcinis vidutingerūdis ir stambiagrūdis smėlis (MD-0,64).

Krantodarą lemia išilginiai nešmenų srautai, daugiausia nukreipti į šiaurę.

Išlaikant apsauginį kopagūbrio stabilumą, didelę reikšmę turi žolinių augalų danga, tarp kurių yra ypač saugotinos į Lietuvos raudonąją knygą įrašytos augalų rūšys (pajūrinė zunda, pajūrinė širdažolė, laibastiebė viksva) bei tipingo pajūrio kopų augalų bendrijos.

Kadangi ir šis rajonas (kaip ir 1-asis) priklauso Neringos nacionaliniam parkui, o Juodkrantės kurortinio komplekso paplūdimiuose vasarą poilsiauja 1–3 tūkstančiai poilsiautojų, naftos išsiliejimų atveju (ypač vasaros metu) didžiausias rizikos laipsnis iškyla kranto zonai.

PAUKŠČIAI

Šiame rajone ypač svarbios tarptautinės reikšmės nuolatinės žiemojančių vandens paukščių būriavimosi vietos (nuo lapkričio iki kovo mėnesio), kuriems naftos teršalai gali padaryti didelės žalos.

ŽUVYS IR JŲ MITYBINĖ BAZĖ (BENTOSAS, NEKTOBENTOSAS)

Žuvų ir jų mitybinių organizmų hidroceozėms teršalai pavojingiausi būtų pavasario ir vasaros mėnesiais. Galimi naftos išsiliejimai žiemos metu bei rugsėjo–spalio mėnesiais padarytų didelių nuostolių verslinių praeivių žuvų – lašišų, žiobrių, stintų – ištekliais.

3-iojo kranto rajono ALKSNYNĖ–GIRULIAI charakteristika

KRANTAS

Akumuliacinis-technogeninis, sekus-smėlingas kranto tipas. Atkarpos ilgis – 13,5 km.

Kranto atkarpą (Kuršių nerijoje) Alksnynė–Kopgalis charakterizuoja palyginti status (tga – 0,066) 31–72 m pločio paplūdimys ir 4–14 m aukščio monolitinis apsauginis kopagūbris (APk).

Žemyninėje kranto atkarpoje atkarpos Klaipėda–Giruliai paplūdimys susiaurėja iki 25–50 m. Vyrauja 5–8 m aukščio ir 70–90 m pločio defliacinių daubų ir pralaužų suskaldytas apsauginis kopagūbris (APk).

Paplūdimio paviršius padengtas smulkiagrūdžiu ir vidutingerūdžiu kvarciniu smėliu (Md-0,42 mm).

Krantodarą lemia vyraujanti skersinė kranto atžvilgiu nešmenų pernaša, taip pat Klaipėdos uosto dugno gilavimo darbų apimtys ir intensyvumas (dampingo rajonas jūroje). Šiame morfo-

litodinaminiam rajone išskirtini ypač jautrūs naftos užterštumui Smiltynės, Melnragės, Girulių poilsio zonos paplūdimiai, kuriuose vasaros mėnesiais atostogauja 1–2 tūkstančiai poilsiautojų.

Išskirtina technogenizuota Klaipėdos uosto akvatorija ir prieš molų bei uosto įplaukos kanalą esanti kranto atkarpa. Galimu naftos išsiliejimo atveju išskirtina rekreacinių paplūdimių apsauga, taip pat uosto prieigų ir paties uosto akvatorijos apsauga nuo naftos užterštumo pavojaus.

ŽUVYS IR JŲ MITYBINĖ BAZĖ (BENTOSAS, NEKTOBENTOSAS)

Šis rajonas ypač reikšmingas, kadangi pro Klaipėdos uosto vartus (pavasariį ir rudenį) praeina verslinių žuvų (lašišų, šlakių, stintų, žiobrių, sykų) migracijos trasos į marias ir jūrą. Dalis šių žuvų rūšių įtrauktos į Lietuvos raudonosios knygos saugotinių rūšių sąrašą. Pavasario mėnesiais (kovą, balandį, gegužę) čia vyksta strimelių nerštas, o vasaros mėnesiais ir rudens pradžioje nustatytos didelės upinių plekšnių, otų, stintų, žiobrių, starkingų jauniklių koncentracijos. Žuvų produktyvumas (pagal sugavimo rodiklius) aukščiausias būna balandžio–gegužės (strimelės) ir liepos–rugpjūčio mėnesiais (starkiai, karšiai, žiobriai). Šie metų sezonai išsiskiria ir žuvų mitybinės bazės išteklių turtingumu.

Naftos išsiliejimo atveju šiems gamtos komponentams balandžio–gegužės ir rugsėjo–spalio mėnesiais tenka didžiausia rizika, todėl neatidėliotinų priemonių pirmiausia reikėtų imtis žuvų migracijos keliams apsaugoti, taip pat Kuršių marių ir Baltijos jūros žuvų ištekliams išsaugoti.

PAUKŠČIAI

Klaipėdos uosto prieigose yra mažųjų kirų maitinimosi (atsiganymo) vietos (liepos pabaiga–rugpjūčio mėn.). Laikinos vandens paukščių būriavimosi vietos šioje akvatorijoje gali susidaryti ir šaltais žiemos periodais bei pavasario–vasaros jūrinių ančių migracijos laikotarpiu. Šiuo metu įvykę naftos išsiliejimai atneštų didelių nuostolių saugomoms vandens paukščių populiacijoms.

4-ojo kranto rajono GIRULIAI–KARKLĖ–NEMIRSETA charakteristika

KRANTAS

Stipriai išplaunamas-abrazinis kranto tipas. Atkarpos ilgis – 11,5 km.

Priekrantės dugną (nuo kranto iki 25 izobatės) daugiausia dengia moreniniai dariniai – priemolis, gargždas, žvirgždas, rieduliai. Smėlis kaupiasi tik tarpuose. Akvatorijai būdingas kalvotas-daubotas abrazinis dugno reljefas.

Morfo-litodinaminiam rajone išsiskiria du skirtingų dinaminių procesų kranto ruožai. Jautriausias intensyviai abražuojamas klifinis kranto tipas – Pajūrio regioninis parkas. Čia nėra apsaugos kopagūbrio, jį pakeičia aukštas, aktyvus, intensyviai abražuojamas nuošliaužinis (10–30 m aukščio) klifas. Abrazijos tempai (klifo atsitraukimas) vidutiniškai 1–1,5 m per metus.

Paplūdimys status (tgot – 0,078) ir siauras (15–34 m pločio). Jo paviršių dengia įvairiagrūdis smėlis, žvirgždas, gargždas ir rieduliai. Vidutinis sąnašų skersmuo (Md) svyruoja nuo 0,5 iki 3,5 mm. Krantodarą iš esmės nulemia abraziniai-banginiai procesai ir išilginiai migraciniai srautai.

Jūros akvatorija išsiskiria hidrobiontų bioįvairove, moliuskų, midijų biocenozų dominavimu, lemia intensyvius biologinius savivalos procesus ir turtingus, aktyviai išnaudojamus žuvų maitinimosi plotus.

Naftos išsiliejimai šioje zonoje didžiausią pavojų žuvininkystei sukeltų balandžio–gegužės ir rugpjūčio–spalio mėnesiais.

PAUKŠČIAI

Tarptautinės reikšmės mažųjų kirų kolonijoms liepos pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje (atsigavimo periodas) naftos išsiliejimai padarytų didžiausius nuostolius. Šaltais žiemos periodais ir pavasariį šioje akvatorijoje gali būti dideli jūrinių ančių būriai, kuriems išsiliejimų pavojus būtų ypač grėsmingas.

5-ojo kranto rajono NEMIRSETA–PALANGA charakteristika

KRANTAS

Seklus-smėlingas su nežymiu išplovimu kranto tipas. Atkarpos ilgis – 8,25 km.

Krantą charakterizuoja lėkštas (vid. tgot – 0,035) 46–90 m pločio paplūdimys ir 3,3–5,8 m aukščio, 80–100 m pločio defliacinių daubų ir pralaužų suskaidytas apsauginis kopagūbris.

Paplūdimio paviršiuje vyrauja smulkiagrūdis-vidutingrūdis smėlis (Md-0,24).

Krantodarą iš esmės lemia išilginiai migraciniai nešmenų srautai, kurių atstojamoji yra nukreipta į šiaurę. Nemažą įtaką krantodarai turi ir Palangos promenadinis tiltas. Jo poveikio rezultatas Birutės kopos ir Rąžės upelio kranto atkarpoje – akumuliacinis iškyšulys ir išplovimo įlanka.

Šiame rajone ypatingą reikšmę turi didžiausias Lietuvos pajūryje ištisus metus veikiantis pajūrio sanatorinis kurortas, kurio paplūdimiuose per metus ilsisi daugiau negu 11 500 poilsiautojų.

Dėl skurdžių birių nešmenų atsargų povandeniniame šlaite paplūdimys labai jautrus ne tik ekstremalioms gamtinėms situacijoms (stipriems štormams), kurių metu išplaunamas paplūdimys ir ardomas apsauginis kopagūbris, bet ir antropogeniniam poveikiui, ypač užterštumui naftos produktais.

Šioje kranto zonoje yra ypač vertingos 2 augalų rūšys, kurios įtrauktos į Lietuvos raudonąją knygą. Tai pajūrinė širdažolė ir pajūrinė narytžolė. Čia sutinkamos ir endeminės pajūrinio perluočio bendrijos. Lietuvos pajūriui būdingos augalų rūšys (muilinė gubojė, pajūrinė smiltendė, pajūrinis eraičinas, skėtinė vanagė, smiltyninė viksva ir pilkasis šaukštis) ypač reikšmingos kopų stabilumui, nes jų išnykimas ar išnaikinimas sukeltų nestabdomą kopų ir kranto zonos ardymą.

Jūroje išskirtinė reikšmė tenka jūrinių dumblių furceliarijų kolonijoms, kurios kaip substratas pasitarnauja strimelių nerštui.

ŽUVYS

Šioje akvatorijoje yra ypač svarbios strimelių nerštavietės, daug otų nerštaviečių, taip pat gausios jų jaunikių ir lervučių koncentracijos. Žiemą sutinkama nemažai upinių plekšnių jaunikių. Vasaros mėn. bei rudens pradžioje – nemažai strimelių, bretlingių, upinių plekšnių, otų, stintų, žiobrių bei starkių jaunikių. Rudens pabaigoje bei žiemą gausiai sužvejojama stintų, o rugsėjo–spalio mėn. praeivių žuvų (lašišų, šlakų, žiobrių, sykų). Didesnės šių žuvų koncentracijos būna prie Rąžės upelio žiočių. Didžiausios koncentracijos nustatytos pavasarį ir vasaros mėnesiais.

Akvatorija svarbi žuvininkystei, ypač balandžio–birželio mėnesiais, kai vyksta strimelių ir otų nerštas, bei rugsėjo–spalio mėnesiais, kai jūros priekrantėje koncentruojasi praeivės žuvis, tarp jų įtrauktos į Lietuvos raudonąją knygą žuvų rūšys (lašišos, šlakiai, žiobriai, sykai).

BENTOSAS, NEKTOBENTOSAS (ŽUVŲ MITYBINĖ BAZĖ)

Bentosinių ir nektobentosinių gyvūnų bendrijos ypač turtingos bioįvairovės ir produktyvumo. Vyrauja moliuskai – midijos, balansasai ir vėžiagyviai.

VANDENS PAUKŠČIAI

Šioje akvatorijos dalyje yra tarptautinės reikšmės, didžiausio rizikos laipsnio vandens paukščių – sibirinių gagų (globaliai nykstanti rūšis) – nuolatinės žiemavietės (gruodžio–kovo mėn.) bei tarptautinės reikšmės, vidutinio rizikos laipsnio mažųjų kirų maitinimosi vietos (liepos pabaigoje ir rugpjūčio mėn.). Žiemos mėnesiais čia nuolat būna gana dideli III rizikos grupės vandens paukščių būriai. Laikinos šių paukščių būriavimosi vietos būna ir pavasario bei vasaros ančių migracijos laikotarpiais (balandžio–gegužės bei liepos–rugpjūčio mėn.).

6-ojo kranto rajono PALANGA–OŠUPIS charakteristika

KRANTAS

Stabilus (tranzitinis), sekclus-smėlingas kranto tipas. Atkarpos ilgis – 7,52 km.

Krantą formuoja lėkštas (vid. tga – 0,042) 37–50 m pločio paplūdimys ir 3,9–5,1 m aukščio, 100–120 m pločio defliacinių daubų ir pralaužų suskaidytas apsauginis kopagūbris.

Paplūdimio paviršių dengia kvarcinis vidutingerūdis-smulkiagrūdis smėlis (Md-0,21).

Krantodarą iš esmės lemia išilginiai migraciniai nešmenų srautai, kurių atstojamoji yra nukreipta į šiaurę.

Rajone išsiskiria Palangos–Ošupio kurortinė zona, kuri priklauso Palangos rekreacinei zonai.

Kranto zona jautri ne tik antropogeniniam poveikiui (ypač užterštumui naftos produktais), bet ir ekstremalių (uraganinių) štormų poveikiui. Jų metu dėl skurdžių smėlio atsargų povandeniniame šlaite išplaunamas paplūdimys ir ardomas apsauginis kopagūbris.

Kopų tvirtinimui ypač svarbūs žoliniai augalai. Šioje kranto zonoje auga į Lietuvos raudonąją knygą įtrauktos augalų rūšys – pajūrinė širdažolė ir tamsiaplaukis skiautalūpis. Saugotini ir litoriniai endeminiai augalai – baltijinis putelis, baltijinė stokė ir sultingoji jūrasmiltė. Būdingiausių Baltijos pajūrio augalų bendrijas sudaro pajūrinis pelėžirnis, skėtinė vanagė ir pilkasis šaukštis.

Jūroje ypač jautrios naftos užterštumui yra dumblių furceliarijų kolonijos, ant kurių neršia strimelės.

ŽUVYS IR JŲ MITYBINIAI ORGANIZMAI (BENTOSAS, NEKTOBENTOSAS)

Šioje jūros priekrantės dalyje vyksta intensyvi verslinių žuvų žvejyba, čia koncentruojasi daugelis verslinių žuvų ir jų jauniklių (stintos, strimelės, žiobriai, menkės, otai, upinės plekšnės).

Strimelių nerštavietės kur kas mažesnės negu nerštavietės prie Karklės, gausu bretlingio bei stintos jauniklių. Praeivių žuvų koncentracijos bei bendra biomasė panaši kaip ir Nemirsetos–Palangos ruože.

Žuvininkystei ši akvatorija svarbiausia balandžio–birželio bei rugsėjo–spalio mėn.

Žuvų ganyklos ypač turtingos pavasario ir rudens mėnesiais.

VANDENS PAUKŠČIAI

Čia yra svarbios tarptautinės reikšmės didžiausio rizikos laipsnio mažųjų kirų būriavimosi vietos (liepos pabaigoje ir rugpjūčio mėn.). Žiemos mėnesiais čia būna reikšmingos vandens paukščių būriavimosi vietos. Laikini šios grupės susibūrimai būna ir pavasario bei vasaros jūrinių ančių migracijos laikotarpiais (balandžio–gegužės bei liepos–rugpjūčio mėn.).

Įvertinus Baltijos jūros kranto zonos gamtinės aplinkos komponentų visumą bei jų jautrumą galimiems naftos išsiliejimams, darytina išvada, kad beveik visa Lietuvos kranto zona yra kurortinis-rekreacinis rajonas su gerais kvarcinio smėlio paplūdimiais, unikalia gamta ir landšaftais (kopomis, pušynais, gyvūnų ir augalų įvairove), palankiomis poilsiui klimatinėmis sąlygomis. Tai labai jautri ir ypač saugotina Baltijos jūros kranto atkarpa.

Laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo
į prieglobsčio vietas plano
3 priedas

SVARBIOS APLINKYBĖS, Į KURIAS TURI BŪTI ATSIŽVELGTA PRIIMANT SPRENDIMĄ DĖL PRIEGLBSČIO VIETOS LAIVUI SUTEIKIMO

Priedo numeracijos pakeitimas:

Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184

1. Laivo tinkamumas plaukiooti:
 - Laivo plūdrumas.
 - Laivo gramzdos.
 - Laivo posvyris, diferentas.
 - Laivo stovumo parametrai.
 - Laivo jėgainės būklė.
 - Elektros energijos tiekimas laive.
2. Krovinio tipas ir būklė, kiekis. Ar yra pavojingasis krovinys?
3. Kuro, tepalų kiekis laive.
4. Kitų atsargų kiekis laive.
5. Atstumas ir apytikris plaukimo laikas iki prieglobsčio vietos.
6. Žmonių skaičius laive, jų būklė.
7. Ar laivas apdraustas? Laivo draudimo bendrovės duomenys. Finansinės garantijos dėl laivo priėmimo į prieglobsčio vietą.
8. Laivo agentas Lietuvoje.
9. Laivo kapitono ar laivybos kompanijos sutikimas plukdyti laivą į prieglobsčio vietą.
10. Ar laivas turi sudaręs komercinę sutartį su turto gelbėtojais? Informacija apie laivo kapitono ar turto gelbėtojų ketinimus.
11. Gelbėjimo veiksmų ir priemonių ištekliai. Galimos įvairių scenarijų pasekmės. Veiksmai, kurių jau yra imtasi.
12. Kitų rizikos faktorių parametrai (aplinkos ir socialiniai faktoriai, hidrometeorologinės ir navigacinės sąlygos).

Pakeitimai:

1.
Lietuvos transporto saugos administracija, Įsakymas
Nr. [2BE-196](#), 2021-07-20, paskelbta TAR 2021-07-21, i. k. 2021-16184
Dėl Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 16 d. įsakymo Nr. 2BE-170 „Dėl Laivų, kuriems reikia pagalbos, priėmimo į prieglobsčio vietas plano patvirtinimo“ pakeitimo